

De bloemen doen nog het meest denken aan een mislukte komposiet, of een poging tot fasciatie in de bloem.

Stamper is vrij groot en vaak meer dan een mm dik (fig. II a). Hij bestaat uit een holle buis die van boven enigszins geplooid is. Van binnen zitten er enige filamenten in die aan meeldraden doen denken. Vruchtbeginsel en stijl zijn afwezig. De stamper is steeds in de bloem verborgen. De grootte van de bloemen loopt van 8 mm tot normaal. Daarnaast heeft de plant aan heel dunne zijtakken, nog heel kleine bloemen, zelden meer dan 1 mm. Ze zitten in de oksels der draadvormige bladeren en hebben een kleine normaal gevormde kelk, waarin enige draadjes herinneren aan de kroon. Natuurlijk onvruchtbaar.

Een honderd meter van deze planten stond een groep van opvallend donkere kleur, waarvan de bloemen allen hetzelfde waren. Alle bloemen hadden een open kelk, waaruit onregelmatig verdeeld steeds enige lange meeldraden staken. Bijna altijd waren er twee meeldraden kleiner. Deze waren dan in de bloem verborgen en vruchtbaar (fig. II b).

Op 27 September 1949 vond ik een groep planten die lichtgeel van kleur waren. De bloemen vertoonden alle overgangsvormen van normale spoor, tot spoorloos.

Vaak zijn er maar drie meeldraden in de bloemen. Soms is stijl of eikel afwezig (fig. II c).

Op dezelfde dag vond ik enige planten, die ik *forma conglomerata* zou willen dopen. Op de top van een der stengels staat een grote knop, bestaande uit steunbladen en bloemknoppen. De steunbladen blijken vaak vervormde kelk-slippen te zijn. Het geheel doet denken aan de eindknop van een seringentak. De bloemen die natuurlijk zeer kort op elkaar staan zijn allen normaal (fig. III). In het begin dacht ik aan gallen van *Diodaulus linariae*, doch doorsneden van een veertigtal exemplaren leverden geen eieren of larven op terwijl duidelijk door gal aangetaste exemplaren steeds abnormale bloemen in de tros hadden.

Op 28 September vond ik een plant met een eindbloem, waarbij twee kelken en twee onderste helften der kronen aanwezig waren, terwijl de twee kronen ongeveer in het midden vergroeid waren. Een soort siameese tweeling dus (fig. IV).

Op dezelfde datum en kort bij elkaar zag ik nog twee half pelorische vormen met vier sporen, open keel en nog duidelijke onder en bovenlip. De bloemen waren lichtgeel zonder honingmerk. De meeldraden droegen vruchtbare helmknoppen die boven de open keel uitstaken (fig. V).

Ten slotte vond ik, eveneens op 28 September, nog een plant waarvan de meeste bloemen een samengedrukte onderlip hadden, waarvan de slippen recht omhoog stonden. Geen honingmerk, geen stuifmeel en geen vruchtbeginsel (fig. VI).

HET HERBARIUM-RIETER.

door

A. J. PIJPER (Venlo)

In jaargang 1946 van het Natuurhistorisch Maandblad wordt op bladzijde 5 de schenking gereleveerd aan het Genootschap van een „Venloosch herbarium uit de negentiger jaren,” het herbarium Rieter.

In het afgelopen jaar heb ik me daarmee bezig gehouden. Voor diepgaande en zuiver wetenschappelijke studie was geen tijd; het napluizen van de 33 mappen nam toch al heel wat middagen in beslag. De globale kijk, die ik op dit herbarium heb gekregen zal echter ook anderen toch wel interesseren, mogelijk ook stimuleren tot verder onderzoek. Op de eerste plaats is het niet helemaal juist om te spreken van „een Venloosch herbarium.” Rieter heeft n.l. van 1894 tot 1902, naar de data te oordelen, verzameld in verschillende streken, ook buitenslands. Ik vond b.v. heel wat exemplaren uit het Ahrtal, van Andernach, Königswinter en het Berner Oberland. Nederlandse vondsten waren o.a. uit Zuid-Limburg (Geulle, Valkenburg, Kerkrade), verder van Thorn, Kessel, St. Odiliënberg, Heel, de omgeving van Weert, Tegelen, Blerick, Baarlo, de Hamert, Broekhuizen, Grubbenvorst, de Plasmolen. Uit Zuid-Limburg bevat het herbarium b.v. vele orchideeënsoorten. Het meest frappeerde me echter: *Aconitum Lycoctonum*, de gele monnikskap, waarbij staat: „aan de Geul l. d. weg n. d. Schaesberg, bij de Johannisbron.” Weet iemand iets van deze vindplaats?

Ook uit andere plaatsen van Nederland zijn vondsten, b.v. uit Apeldoorn, Westkapelle, Deventer, ter Apel. Dit zijn dan gewoonlijk ruil-



De heer Rieter (knielend) met zijn vriend, de entomoloog van den Brandt.

exemplaren, want Rieter stond in ruilverkeer met Kok Sukersmit, Lako, van Iterson, Bernink.

De meerderheid der planten is echter wel uit Venlo en omgeving. Het zou wel interessant zijn, de flora uit deze streek, zoals die zich uit in deze grote herbariumbladen met zeer goed gedroogde en nog steeds in volkomen goede staat zijnde planten, te vergelijken met wat we nu hier vinden. Dit is mij maar tot op zekere hoogte mogelijk, want er is natuurlijk geen sprake van, dat ik alle soorten met hun tegenwoordige vindplaatsen in deze streek zou kennen. Dat zou zelfs Rieter in zijn tijd niet hebben durven beweren, die in een heel wat rustiger periode leefde dan wij en blijkbaar ook over behoorlijk wat vrije tijd kon beschikken. Bovendien, al is het vaak mogelijk te verklaren: „Dat groeit hier ook,” het omgekeerde: „Dat groeit hier niet” is haast nooit met zekerheid te zeggen.

Om te beginnen, diverse vindplaatsen van Rieter zijn verdwenen, door de stadsuitbreiding opgeslokt. Als ik langs de „Vierpaardjes” fiets met zijn dooie huizenrij, kan ik me maar moeilijk meer voorstellen, dat in vochtig weiland de *Primula* groeide met *Veronica Anagallis* aan een beekje en de waterscheerling langs een plas. En die doodgewone Hoogmolenweg zegt me nu

ook iets meer: Daar groeide *Anthriscus silvestris*, *Pimpinella magna* en *Ranunculus Flammula* langs een beek, *Crepis biennis* in het weiland; daar stond speenkruid en — stel je voor — *Menyanthes*, de waterklaver, zo vlak bij de stad; iets verder groeide *Viola palustris*..... Venlo moet toen veel beekjes gehad hebben, nu haast allemaal overkluisd en tot riool geworden. Rieter vond nog *Batrachium hederaceum*, *Sisymbrium Alliaria* en *Crepis virens* in en aan beekjes langs de Kaldenkircherweg; *Vinca minor* langs een beekje en *Callitriche stagnalis* met *Myriophyllum alterniflorum* en *Alisma natans* in de „Rijnbeek” bij Lovendaal, die we tegenwoordig meer bescheiden „het Rienke” noemen.

Bij Lovendaal stonden veel verwilderde crocussen en op vochtige hei langs de Straalseweg stond de herfsttijloos, *Colchicum autumnale*.

De Stalbergweg, nu begrensd door woningen en tuindersland, leverde toen nog de bolderik op en de echte bremraap, *Orobancha Rapum Genistae* werd er gevonden.

Aan de beek langs de „manege” werd *Torilis Anthriscus* gevonden. De manege is weg en alleen de populaire naam „Piottenwei” herinnert nog aan het oude militaire terrein. De kazerne staat nu in Blerick, waar het oude fort „St. Michel” geweest is; in de grachten daarvan vond Rieter nog *Sium latifolium*..... De merkwaardigste verdwenen vindplaats is wel: de haven van Venlo. Daar groeide bij laag water volop *Sagittaria Sagittifolia*..... de haven is verbeterd en de Maas genormaliseerd..... wie pijlkruid wil vinden, moet verderop zoeken.

Veel van wat Rieter vond, zo niet alles, is verdwenen. Des te aardiger is het, als je een vindplaats begroet met „Hè, dat is er nog!”, zoals bij de grootbloemcentaurie, *Centaurea Scabiosa*, die Rieter vond op het terrein van de Köln-Mindener spoorbaan, waar ze nog voorkomt.

Maar *Anthyllis Vulneraria*, de wondklaver, heb ik er niet gezien en als ze er staat zal ze gauw met het andere ten dode opgeschreven zijn, want er komt daar een parkaanleg.

Zo vond Rieter in de buurt van de Bovenste Molen de bospaardestaart, *Equisetum silvaticum* en aan een beekje de bosklaverzuring, *Oxalis Acetosella*, net waar ik ze ook weet, maar het goudveil, *Chrysosplenium*, dat ik hier als Rieter gevonden heb, kon ik er vorig jaar

niet terugvinden en *Adoxa*, het Muskuskruid, was in Rieters tijd alweer verdwenen. Naar de omgeving van de Bovenste en Onderste Molen heeft Rieter heel wat pelgrimstochten gemaakt. Het is hier nog mooi, maar toen moet de natuur er toch rijker zijn geweest en de weg erheen ook. Ik schrijf hier in bonte volgorde het lijstje af, net zoals het hier voor me ligt. Planten dus, gevonden bij de Onderste en Bovenste Molen of de weg erheen: *Equisetum silvaticum*, *Potentilla argentea*, *Hyoscyamus niger*, (werd hier verleden jaar op puin bij de Maas aangetroffen), *Farsetia incana* (komt tegenwoordig in de buurt van de Maas veel voor), *Lepidium campestris*, *Lepidium ruderales*, *Typha latifolia*, *Leersia cryzoides* (in de molenvijver), *Salvia verticillata*, *Stachys annuus*, *Plantago lanceolata*, *Trifolium hybridum*, *Vicia tetrasperma* en *villosa*, *Nymphaea alba*, *Erytraea centaurium*, (in de buurt, langs de spoorbaan), *Silene nutans*, *noctiflora* en *dichotoma*, *Moehringia trinerva*, *Stellaria uliginosa*, *Nasturtium officinale* en *palustre*, *Cardamine amara* en *hirsuta*, *Erysimum cheiranthoides*, *Epilobium hirsutum*, *palustre*, *montanum* en *angustifolium*, *Leontodon hispidus*, *Tragopogon pratensis*, *Lactuca virosa*, *Crepis setosa*, *Hieracium murorum* (een van de kensoorten van het subcentreurop district, maar daar werd toen nog niet over gepraat), *Hieracium pilosella*, *Lithospermum arvense*, *Myosotis palustris*, *Viola canina*, *Cirsium palustre* en de fluviatiele plant *Carduus nutans* („in exemplaren tot 2 meter,” tekent Rieter aan), *Lappa minor*, *Eupatorium cannabinum*, *Tussilago farfara*, *Aster Laevis* (in grote hoeveelheid), *Chrysanthemum inodorum*, *Anthemis arvensis* en *tinctoria*, *Senecio Jacobaea* en *viscosus*, *Malva vulgaris*, *Hypericum tetrapterum*, *Geranium Robertianum*, *Oxalis acetosella*, *Berula angustifolia*, *Chenopodium polyspermum*, *Polygonum Bistorta* en *amphibium*, *Adoxa Moschatellina*, *Lonicera Periclimenum*, *Viburnum Opulus*, *Montia minor*, *Sedum purpureum*, *Chrysosplenium oppositifolium*, *Orchis maculatus*, *Polygonatum multiflorum*, *Verbascum thapsiforme*, *Digitalis purpurea*, *Briza media*. Wat een lijst! De nomenclatuur kan hier of daar wel wat verouderd zijn (ik gebruik die, zoals ik ze vond en ik hoop maar, dat er geen fouten in zitten.....)

Hiermee is het echter niet uit. Er zijn nog heel wat vondsten in de buurt, waarbij staat

b.v.: „opslag uit korenvuil.” Blijkbaar was dus omstreeks 1900 de Onderste Molen in volle actie (van de Bovenste Molen blijkt me dat zo niet) en een rijke vindplaats van adventieven. Ik zal ze niet allemaal opsommen, omdat adventieven tenslotte voor de flora van een streek niet kenmerkend zijn. Voor een verzamelaar zijn ze echter een extra attractie en dit verklaart vermoedelijk grotendeels de frequentie van Rieters tochten in die richting.

Enkele voorbeelden: *Setaria glauca*, *Potentilla recta*, *Trifolium resupinatum*, *Sideritis montana*, *Nigella arvensis*, *Sisymbrium*-soorten enz. Ook op andere plaatsen, b.v. achter het Casino en bij de Veldense weg, wist Rieter vele adventieven te vinden.

Behalve de omgeving van die molens, waren er meer terreinen die enige voorkeur hadden. Zo b.v. de Urbanusweg, (nu ook sterk veranderd). Ik noteerde hier: *Prunus spinosa*, *Sisymbrium Thalianum*, *Bryonia dioica*, *Asperugo procumbens*, *Echinosperrum Lappula*, *Myosotis hispidula*, *Eryngium campestre*, *Anthriscus vulgaris*, *Sedum reflexum* en *album*, *Draba muralis*. Bij de laatste tekent Rieter aan: „in grote menigte”. Nu, ik heb ze er gevonden, maar van de menigte was niet veel over. Langs de Maas vond Rieter: *Carum Carvi*, *Knautia arvensis*, *Saxifraga granulata*, *Cichorium Intybus*, *Inula Britannica* en *dysenterica*, *Poterium Sanguisorba*, *Veronica latifolia*, *Ononis spinosa*, *Salvia pratensis*, *Dianthus prolifer*! De laatste aan de overkant bij de brug en in behoorlijke hoeveelheid. Ik vrees, dat er niet veel van over is..... Overigens zijn van deze fluviatiele planten nog vele te vinden.

Aan de overzijde van de Maas is een oude watermolen onder Holtbierick. Daar werden gevonden: *Pedicularis palustris* en *Potamogeton crispus*. Gek, dat we geen enkele plant in het herbarium vonden uit de omgeving van Bierick, behoudens dan vlak bij de Maas. In het Koelbroek en de verdere resten van de oude Maas-arm aan die kant schijnt hij niet geweest te zijn. Ook vinden we b.v. niet de reuzen paardenstaart uit deze streek en de gele dovenetel, die hier toen toch ook wel hier en daar groeiden, maar die aan deze speurder blijkbaar zijn ontsnapt. De reuzenpaardenstaart is hier trouwens nu wel verdwenen.

Van de andere kant heeft hij zeldzaamheden, die mij prikkelen: *Specularia Periclimenum* (komt

hier niet veel voor) *Vaccinium Vitis Idaea* (moet volgens Rieter onder Genooy voorkomen.) *Monotropa Hypopitys*, *Clinopodium vulgare*! Die twee, stofzaad en borstelkrans, werden in de buurt van het klooster Ulingsheide gevonden. En dan de beroemde *Erica cinerea*, de grauwe dophei, een kenplant van het subcentreurop district, die op het hoogterras groeide. Maar dat hoogterras is vliegveld geweest in de oorlog..... wat zal ervan over zijn? Rieter zag het belang van zijn vondst blijkbaar wel in, want hij heeft er een stukje stafkaart bijgedaan met aanduiding van de groeiplaats. We hopen nog eens op zoek te kunnen gaan.

Het Bulteaven leverde ook heel wat planten. De dooie wetenschappelijke namen toveren je een pracht landschap voor ogen..... Maar het Bulteaven vlak bij de grens is erg ingekrompen. Ziehier een lijstje: *Comarum palustre*, *Scutellaria minor*, *Utricularia vulgaris* en *minor*, *Lysimachia punctata*, *Gentiana Pneumonanthe*, *Batrachium hololeucum*, *Polygala depressa* en *vulgaris*, *Drosera rotundifolia*, en *intermedia*, *Gnaphalium silvaticum*, *Hydrocotyle vulgaris*, *Galium saxatile*, *Valeriana officinalis*, *Myrica Gale*, *Orchis maculatus fl. alba*, *Platanthera bifolia*, *Calla palustris*, *Narthecium ossifragum*, *Pedicularis silvatica*, *Euphrasia officinalis*, *Vaccinium oxycoccus*, *Erica Tetralix*, *Andromeda Polifolia* en diverse *Juncus*-soorten.

Maar wat gek, dat ik zo weinig van het toch zo mooie Zwartewater vind: naar ik meen alleen *Drosera rotundifolia*..... Ook van de Schellekensbeek vind ik niets en dat is toch niet zo verschrikkelijk ver, al was de fiets nog niet algemeen en al waren er geen bussen. Een excursie is aan de hand van de data behoorlijk te volgen. Op 15 Augustus 1900 is Rieter in Roermond begonnen en exploreerde daar aan Maas en Roer. *Butomus umbellatus*, *Leontodon hispidus*, *Rumex scutatus*, *Cuscuta europaea*, staan op die datum. De volgende dag ging het langs de Maas naar het Oolder veerhuis: *Panicum sanguinale*, *Malachium aquaticum*, *Inula Britannica*, *Sambucus Ebulus*, en *Senecio paludosus* markeren dit gedeelte. Hier ging het over de Maas en vermoedelijk over Beegden naar de Beegder-heide. Dat leverde op: *Panicum glabrum*, *Potamogeton obtusifolius*, *Trifolium fragiferum*, en *Littorella lacustris*. Vandaar naar de Grote Peel aan de weg naar Ittervoort. Op dit gedeelte werd gevonden: *Sparganium sim-*

plex, *Scheuchzeria palustris*, *Malaxis paludosa*, *Juncus compressus*, *Lobelia Dortmanna*, *Erica Tetralix fl. albis*, *Littorella lacustris*. Toen naar Heel! Onder heggen bij de kerk werden gevonden: *Marrubium vulgare* en *Nepeta Cataria var. citriodora*. Panheel — weer verder — leverde op: *Aristolochia Clematitis* en *Isnardia palustris*. Op diezelfde dag schijnt Rieter naar Stramproy te zijn gegaan. Of hij alles gelopen heeft? Dan is het een heel behoorlijke mars geweest. Maar op dit traject is maar één vondst: *Erigeron canadensis*, tussen Thorn en Ittervoort. Misschien heeft hij dus wel „gelift”, al zal het dan niet in een auto zijn geweest.

De Broekmolen bij Stramproy vermeldt op 16 en 17 Aug. de volgende vondsten: *Carum verticillatum*, *Drosera longifolia*, *Isnardia palustris*, *Epilobium palustre*, *Utricularia intermedia*, *vulgaris* en *minor*. En de „Vloot” bij Stramproy: *Anagallis tenella* en *Spiranthes aestivalis* (!). Diezelfde dag kwam ook nog Kelpen aan de beurt. In het Keverbroek aldaar werden verzameld: *Juncus tenageia*, *Cicendia filiformis*, *Alisma ranunculoides*, *Potamogeton lucens*; en in de „Rauwmoest” *Scutellaria minor* en *Triglochin palustris*. Verder leverde Kelpen nog *Radiola linoides* op en *Polygonum tataricum*.

Hoe Rieter uit Kelpen naar huis kwam, vermeldt het herbarium niet. In finesses kan ik me vergissen, maar in grote lijn moet de excursie zo ongeveer verlopen zijn. Maar..... ik ben er niet bij geweest..... Ik had er wel bij willen zijn: Wat een planten! Wat een landschap! De namen zeggen genoeg. Wat is van die terreinen nog over? Weet iemand het? Keverbroek en Vloot zijn meen ik, allang ontgonnen.

Wie dacht toen aan natuurbescherming? Die stond nog in de kinderschoenen. Rieter dacht er ook niet aan, getuige de grote aantallen exemplaren van vele planten, blijkbaar als ruilobject bedoeld. Als de Heerlense Natuurwacht, die vele grote bladen eens zag, vol met bruine orchis in forse exemplaren, vol met al die andere prachtorchideeën..... Wie dacht daar toen aan? En wie zal de staf breken over deze secure speurder en verzamelaar? Ik zeker niet. Neuzend in die wel wat stoffige maar keurig verzorgde portefeuilles zag ik het oude Venlo en het oude Limburg herleven..... en ik heb ervan genoten.

Veel van dat mooie oude is weg. Laten we

toch allemaal samenwerken, om wat we nog over hebben zorgvuldig te behouden voor het nageslacht!

Mededelingen van de Commissie inzake Wetenschappelijk Onderzoek van de St. Pietersberg. No. 22.

DE ORIBATEI (MOSMIJTEN) VAN DE SINT PIETERSBERG EN OMGEVING

door

Dr L. van der HAMMEN

(Rijksmuseum van Natuurlijke Historie, Leiden)

In een kort geleden verschenen verhandeling (Van der Hammen, 1952) publiceerde ik alle gegevens met betrekking tot systematiek en verspreiding van de mosmijten (Oribatei) van Nederland. Daar in deze studie het Limburgse materiaal een belangrijke plaats inneemt en dit materiaal bovendien werd verzameld in het kader van het faunistisch onderzoek van de Sint Pietersberg en omgeving, leek het mij gewenst de gegevens die op deze provincie betrekking hebben bovendien afzonderlijk te publiceren als Mededeling van de Commissie.

In de oorspronkelijke publicatie is het zwaartepunt gelegen in de beschrijving der soorten en het oplossen van moeilijkheden op het gebied van systematiek en nomenclatuur, terwijl van de habitat van iedere soort slechts een korte karakteristiek wordt gegeven. In deze mededeling lijkt het mij overbodig de systematische gegevens nogmaals te herhalen, zodat volstaan wordt met een eenvoudige naamlijst; daarentegen zal meer aandacht worden besteed aan de oecologie, in het bijzonder aan de soorten-samenstelling der verschillende biotopen.

In totaal werden in Zuid Limburg 63 soorten verzameld, hetgeen ongeveer 2/5 deel betekent van het aantal (162) voor geheel Nederland. Over het algemeen is de rijkdom aan individuen in de Zuidlimburgse bossen niet bijzonder groot, wat wel voornamelijk te wijten is aan de veelal geringe dikte van de strooisellaag; dit laatste vindt ten dele zijn oorzaak in de snelle vertering waardoor de Fxlaag (d.i. het compacte materiaal van oudere jaargangen) vaak ontbreekt, voor een ander deel, voor zover het hellingbossen betreft, ook in het wegspoelen van het strooisel door de regen. Als gevolg hiervan vindt men slechts weinig van de soorten die gewoonlijk de diepere lagen bevolken.

Hieronder geef ik een overzicht van de soor-

ten die thans bekend zijn uit het zuiden van Limburg; datgene, wat in mijn recente publicatie vermeld werd als nieuw voor de Nederlandse fauna, is in deze lijst gemerkt met een sterretje (*), datgene wat uitsluitend in Zuid Limburg gevonden werd (bovendien) met een kruisje (†). De vindplaatsen zijn achter de soortnaam aangegeven tussen haakjes, waarbij het bos achter Kasteel Neercanne en de Sint Pietersberg respectievelijk afgekort zijn als N en P; ook de vindplaatsen van materiaal uit de Collectie Oudemans zijn opgenomen.

Hypochthonius rufulus C. L. Koch (N), *Eniochthonius grandjeani* Van der Hammen (P), †* *Eobrachychthonius mooseri* (Van der Hammen) (P), *Brachychthonius italicus* Berlese (Eijdsdener bos), *Camisia segnis* (Hermann) (P), *Nothrus palustris* C. L. Koch (N, P), †* *N. biciliatus* C. L. Koch (P), *N. silvestris* Nicolet (N, P), *Platynothrus peltifer* (C. L. Koch) (N, P), †* *Heminothrus targionii* (Berlese) (P), *Hermannia gibba* (C. L. Koch) (P), *Micreremus brevipes* (Michael) (N), *Cymbaeremaeus cymba* (Nicolet) (N, P), * *Metabelba cremersi* Van der Hammen (P)¹⁾, *Damaeus auritus* C. L. Koch (P), *D. verticillipes* Nicolet (N), *D. onustus* C. L. Koch (P, Meerssen, Houthem, Valkenburg, Vijlen, Gronsveld), *D. clavipes* (Hermann) (P), * *Suctobelba trigona* (Michael) f. *granulata* Van der Hammen (N, P), * *Suctobelba subcornigera* Forsslund (P), * *Oppia quadricarinata* (Michael) (P), *Oppia nova* (Oudemans) (N, P), *Oppia ornata* (Oudemans) (P), †* *Oppia nitens* C. L. Koch (P), *O. subpectinata* (Oudemans) (P), *O. clavipectinata* (Michael) (P, Sittard), † *Oribella pectinata* (Michael) (P, Houthem, Sittard), *Phauloppia lucorum* (C. L. Koch) (N), †* *Protoribates capucinus* Berlese (P), * *Hermanniella punctulata* Berlese (P), *Scutovertex minutus* (C. L. Koch) (P), *Tectocephus velatus* (Michael) (N, P), *Xenillus clypeator* Robineau-Desvoidy (P), *X. tegeocranus* (Hermann) (N, P), *Carabodes coriaceus* C. L. Koch (P), *Adoristes ovatus* (C. L. Koch) (N, P), *Liaccarus subterraneus* (C. L. Koch) (P), *Oribatula tibialis* (Nicolet) (P), *Zygoribatula exilis* (Nicolet) (N, P), *Schelo-*

¹⁾ Opgedragen aan wijlen Rector Jos. Cremers, in leven ere-voorzitter van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg.